

**REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KUVENDI**

L I G J

Nr.9936, datë 26.6.2008

**PËR MENAXHIMIN E SISTEMIT BUXHETOR
NË REPUBLIKËN E SHQIPËRISË**

Në mbështetje të neneve 78, 83 pika 1, 111 e 157 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

K U V E N D I

I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

V E N D O S I:

KREU I

PARIMET E PËRGJITHSHME

Neni 1

Objekti i ligjit

Ky ligj rregullon sistemin buxhetor në Republikën e Shqipërisë, strukturën, parimet dhe bazat e procesit buxhetor, marrëdhëniet financiare ndërqeveritare dhe përgjegjësitë për zbatimin e legjislacionit buxhetor në tërësi.

Neni 2

Fusha e zbatimit të ligjit

Ky ligj zbatohet nga njësitë e qeverisjes së përgjithshme në të gjitha fazat e procesit buxhetor, që do të thotë:

- a) përgatitjen, shqyrtimin dhe miratimin e buxhetit;
- b) zbatimin, ndjekjen dhe rishikimin e buxhetit;
- c) të drejtat dhe kufizimet për huamarrjen, garancitë, si dhe format e tjera, të rrjedhura prej tyre;
- ç) kontrollin, kontabilitetin, raportimin, inspektimin dhe auditimin e buxhetit.

Neni 3

Përkufizime

Në këtë ligj termat e mëposhtëm kanë këto kuptime:

1. “Buxhet” është tërësia e të ardhurave, shpenzimeve dhe financimeve të qeverisjes qendrore e vendore dhe të fondeve speciale, të cilat miratohen me ligj nga Kuvendi i Shqipërisë, më poshtë “Kuvendi” ose me vendim të këshillit të njësisë së qeverisjes vendore.

2. “Ligj i buxhetit vjetor” është ligji që miraton të ardhurat, shpenzimet dhe financimet e Buxhetit të Shtetit, fondet speciale qendrore dhe transfertat nga Buxheti i Shtetit për njësitë e qeverisjes vendore, për vitin buxhetor.

3. “Fond special” është fondi i krijuar me ligj, i cili ka si burime të ardhurat tatimore ose jotatimore, që përdoren vetëm për financimin e funksioneve apo të veprimtarive të veçanta të qeverisjes qendrore apo vendore.

4. “Qeverisje e përgjithshme” është tërësia e njësive të qeverisjes qendrore, vendore dhe të fondeve speciale.

5. “Njësi të qeverisjes qendrore” janë njësitë e pushtetit ekzekutiv, legjislativ dhe gjyqësor, të krijuara me Kushtetutë, ligj ose vendim të Këshillit të Ministrave, që kanë si veprimtari të tyre parësore përmbushjen e funksioneve të qeverisjes qendrore.

6. “Njësi të qeverisjes vendore” janë njësitë e niveleve të ndryshme vendore, të krijuara me ligj, që kanë si veprimtari të tyre parësore përmbushjen e funksioneve të qeverisjes vendore, brenda një territori të caktuar.

7. “Njësi e fondeve speciale” është njësia e krijuar me ligj për të ushtruar funksione specifike të qeverisjes qendrore dhe vendore.

8. “Njësi shpenzuese” është njësia më e vogël organizative e njësive të qeverisjes së përgjithshme, për të cilën janë detajuar fondet buxhetore.

9. “Fond i miratuar” është kufiri maksimal i miratuar me ligjin të buxhetit vjetor ose me vendim të organeve vendimmarrëse të njësive të qeverisjes vendore, brenda të cilit njësitë e qeverisjes së përgjithshme kanë të drejtë të bëjnë shpenzime.

10. “Fond i shpërndarë” është fondi i miratuar sipas klasifikimit buxhetor dhe i vënë në dispozicion të njësisë së qeverisjes së përgjithshme.

11. “Fond i detajuar” është fondi i shpërndarë sipas klasifikimit buxhetor, i detajuar në nivel njësie shpenzimi.

12. “Fond i rishpërndarë” është fondi, që rezulton nga shtesa dhe pakësime të balancuara të fondit të detajuar më parë.

13. “Plan i arkës” është parashikimi i të hyrave dhe të dalave të mjeteve monetare të njësive të qeverisjes së përgjithshme.

14. “Shumë e autorizuar për shpenzim” është kufiri maksimal periodik i shpenzimeve në nivel njësie shpenzuese.

15. “Fond rezervë” është fondi, që krijohet për të financuar shpenzime jo të përhershme dhe të paparashikuara, në fazën e përgatitjes së buxhetit.

16. “Fond kontingjence” është fondi i pashpërndarë, që krijohet për të mbuluar risqet e mundshme, për të ardhurat dhe shpenzimet, gjatë zbatimit të buxhetit.

17. “Shpenzim” është pakësimi i pasurisë neto, e cila përfundon me kryerjen e pagesave kapitale ose korrente, të pakthyeshme, me ose pa detyrim kthimi.

18. “E ardhur” është rritja e pasurisë neto, e cila përfundon me arkëtime kapitale ose korrente, me ose pa detyrim kthimi.

19. “Grant” është e ardhura, e përftuar në formën e dhurimit, për një qëllim të përcaktuar ose jo, pa kusht kthimi dhe pa interes, që përdoret për financimin e veprimtarive ekonomike.

20. “Borxh” është shuma e huave të marra në tregun bankar, financiar dhe nga palë të treta, persona fizikë, juridikë ose individë, me kusht kthimi, me ose pa interes, për financimin e projekteve të caktuara të investimeve, mungesës së përkohshme të likuiditeteve dhe të deficitit fiskal buxhetor.

21. “Hua afatgjatë vendore” është borxhi në monedhë kombëtare ose të huaj i njësishë së qeverisjes vendore, që duhet të shlyhet për një periudhë kohe të barabartë ose më të gjatë se një vit.

22. “Detyrim kontingjent” është detyrimi që mund t’i lindë njësishë së qeverisjes së përgjithshme në raport me të tretë, në të ardhmen, si rezultat i risqeve të mundshme, të lidhura me ngjarje apo nisma, të drejtpërdrejta ose të tërthorta, të viteve të mëparshme.

23. “Përdorim me ekonomi” është përdorimi i një sasi dhe cilësie të dhënë të inputeve në një kohë të dhënë dhe me koston më të ulët.

24. “Efektivitet” është madhësia, me të cilën një produkt kontribuon në arritjen e objektivave të politikës apo të qëllimeve të politikës buxhetore.

25. “Eficiencë” është lidhja ndërmjet produkteve të një programi dhe burimeve financiare dhe njerëzore të përdorura.

26. “Program buxhetor afatmesëm” është parashtrimi për tre vjet i planeve të shpenzimeve të buxhetit, përmes lidhjes së drejtpërdrejtë të programeve me veprimtaritë, produktet, objektivat dhe qëllimet e politikës.

27. “Program buxhetor” është një grup veprimtarish të njësishë së qeverisjes së përgjithshme, që administrohen efektivisht dhe kontribuojnë së bashku në prodhimin e produkteve të identifikueshme dhe të matshme, të cilat ndihmojnë, drejtpërdrejt ose tërthorazi, në arritjen e objektivave dhe të qëllimeve të politikës buxhetore së tij.

28. “Qëllim i politikës së programit buxhetor” është rezultati i dëshirueshëm dhe i matshëm, që arrihet në një periudhë afatgjatë nga veprimtaritë e njësive të qeverisjes së përgjithshme.

29. “Objektiva të politikës së programit buxhetor” janë rezultatet specifike të matura saktësisht në kohë, sasi dhe kosto, të cilat realizohen në një periudhë afatshkurtër deri afatmesme dhe që përbëjnë hapa të ndërmjetëm drejt arritjes së qëllimit të politikës së programit buxhetor.

30. “Inpute” janë burimet financiare, njerëzore dhe fizike, të përdorura për kryerjen e veprimtarive, që nevojiten për ushtrimin e funksioneve të caktuara dhe që finalizohen me prodhimin e produkteve të caktuara.

31. “Veprimtari të programeve buxhetore” janë tërësia e veprimtarive, që kryhen në kuadër të një programi, për realizimin e një produkti.

32. “Produkte” janë mallrat dhe shërbimet e siguruar nga kryerja e veprimtarive buxhetore të programit buxhetor.

33. “Tavan i programit buxhetor afatmesëm” është kufiri i sipërm i shpenzimeve, brenda të cilit njësitet e qeverisjes së përgjithshme përgatisin kërkesat buxhetore të këtij programi.

34. “Menaxhim financiar” është tërësia e përgjegjësive të menaxhimit, që ushtrojnë njësitet e qeverisjes së përgjithshme, për miratimin dhe zbatimin e rregullave dhe të procedurave, që sigurojnë përdorim eficient, efektiv dhe ekonomik të burimeve financiare publike, në dispozicion.

35. “Kontroll i brendshëm financiar publik” është tërësia e sistemit menaxherial, financiar dhe të kontrolleve të tjera, përfshirë strukturën administrative, metodat, procedurat, si dhe auditimin e brendshëm, të ngritur për realizimin e objektivave të drejtimit, me parim transparencën, ligjshmërinë, përdorimin me ekonomi, efikasitetin dhe efektivitetin.

36. “Auditim i brendshëm” është një veprimtari e pavarur, brenda njësisë së qeverisjes së përgjithshme, që siguron, në mënyrë të arsyeshme, nëpunësit autorizues për përdorimin efektiv të fondeve dhe përmirësimin e ushtrimit të funksioneve të këtyre njësive.

37. “Sistem i thesarit” është tërësia e rregullave dhe e procedurave, si dhe struktura organizative përkatëse, e ngarkuar për ekzekutimin e buxhetit, administrimin e mjeteve monetare, mbajtjen e llogarive dhe raportimin financiar të qeverisjes së përgjithshme.

38. “Angazhim buxhetor” është marrja përsipër e detyrimeve financiare, në formë të shkruar, përmes hyrjes në marrëdhënie kontraktuale.

39. “Veprimtari pothuajse fiskale” është veprimtaria me natyrë fiskale, e kryer nga njësitë e sektorit publik, jo njësi të qeverisjes së përgjithshme.

40. “Shpenzim i taksave” është masa e efekteve nga përjashtimet ose lehtësitë fiskale, që ndërmerren për të nxitur veprimtari të caktuara.

41. “Nëpunës i parë autorizues” është nëpunësi i nivelit më të lartë sipas ligjit për shërbimin civil në ministrinë përgjegjëse për financat, përgjegjës për përgatitjen, zbatimin, kontrollin e brendshëm financiar, monitorimin, raportimin, kontabilitetin dhe auditimin e brendshëm të Buxhetit të Shtetit.

42. “Nëpunës autorizues” është nëpunësi i nivelit më të lartë i njësive të qeverisjes së përgjithshme, përgjegjës për përgatitjen, zbatimin, kontrollin e brendshëm financiar, monitorimin, raportimin, kontabilitetin dhe auditimin e brendshëm të buxhetit të tyre, që përgjigjet përpara nëpunësit të parë autorizues.

43. “Nëpunës autorizues i nivelit të dytë” është nëpunësi i administratës publike në secilën nga njësitë vartëse të njësive të qeverisjes së përgjithshme, përgjegjës për përgatitjen, zbatimin, kontrollin e brendshëm financiar, monitorimin, raportimin, kontabilitetin dhe auditimin e brendshëm të buxhetit të tyre, që përgjigjet përpara nëpunësit autorizues.

44. “Nëpunës zbatues” është punonjësi i administratës publike në njësinë e qeverisjes së përgjithshme, përgjegjës për zbatimin e rregullave të menaxhimit financiar, mbajtjen e llogarive dhe për përgatitjen e pasqyrave financiare, që përgjigjet përpara nëpunësit autorizues të nivelit përkatës.

Neni 4

Parimet e funksionimit të sistemit buxhetor

Parimet e funksionimit të sistemit buxhetor janë:

a) transparenca, parashikueshmëria, gjithëpërfshirja, uniteti dhe universaliteti në menaxhimin e sistemit buxhetor e të fondeve speciale;

b) disiplina fiskale, në përputhje me stabilitetin makroekonomik dhe zhvillimin e qëndrueshëm ekonomik dhe social;

c) shpërndarja e burimeve, në përputhje me objektivat strategjike të Këshillit të Ministrave;

- ç) përdorimi ekonomik, eficient dhe efektiv i burimeve publike;
- d) përgjegjësi të qarta për menaxhimin operacional;
- dh) respektimi me rreptësi i tërësisë së procesit.

Transparenca është parimi, që siguron për Kuvendin, këshillat e njësive të qeverisjes vendore dhe publikun e gjerë të dhëna lehtësisht të disponueshme, të shpejta, të kuptueshme e të krahasueshme, në nivel ndërkombëtar, integriteti i të cilit mund të verifikohet në mënyrë të pavarur, në lidhje me:

- a) funksionet, mënyrën e organizimit, veprimtaritë, rolet dhe përgjegjësitë e njësive të qeverisjes së përgjithshme;
- b) produktet për objektivat dhe qëllimet e politikës;
- c) procesin e përgatitjes së buxhetit;
- ç) parashikimin makroekonomik dhe fiskal;
- d) pasqyrat financiare.

KREU II

SISTEMI BUXHETOR NË REPUBLIKËN E SHQIPËRISË

Neni 5

Buxheti i Shtetit

Buxheti i Shtetit përfshin të gjitha të ardhurat, shpenzimet dhe financimet e qeverisjes qendrore.

Buxheti i Shtetit përfshin një fond rezervë dhe një fond kontingjence të pashpërndarë, i cili miratohet nga Kuvendi në ligjin të buxhetit vjetor, deri në masën 3 për qind të vlerës totale të fondeve të miratuara.

Fondi rezervë përdoret vetëm për rastet e financimit të shpenzimeve, të cilat nuk njihen dhe janë të pamundura të parashikohen gjatë procesit të përgatitjes së buxhetit. Miratimi i përdorimit të tij bëhet me vendim të Këshillit të Ministrave.

Fondi i kontingjencës përdoret sipas përcaktimit në ligjin e buxhetit vjetor, për të përballuar efektet e mosrealizimit të të ardhurave, nevojën e kryerjes së financimeve të reja dhe shtimin e financimeve mbi fondet e miratuara të programeve ekzistuese.

Buxheti i Shtetit nuk mund të trashëgohet nga njëri vit në tjetrin, përveç rasteve të përcaktuara në këtë ligj.

Buxheti i Shtetit është i balancuar në termat e arkëttimeve dhe të pagesave.

Të gjitha të ardhurat dhe shpenzimet e Buxhetit të Shtetit janë në terma bruto.

Neni 6

Buxheti vendor

Buxheti vendor përfshin të gjitha të ardhurat, shpenzimet dhe financimet e njësive të qeverisjes vendore.

Buxheti vendor përfshin një fond rezervë dhe një fond kontingjence, të pashpërndarë, i cili miratohet nga këshilli i njësive të qeverisjes vendore në vendimin e

buxhetit vjetor, deri në masën 3 për qind të vlerës së përgjithshme të fondeve të miratuara, duke përjashtuar transfertat e kushtëzuara.

Fondi rezervë përdoret vetëm për rastet e financimit të shpenzimeve, të cilat nuk njihen ose janë të pamundura të parashikohen gjatë procesit të përgatitjes së buxhetit. Përdorimi i tij bëhet me vendim të këshillit të njësisë së qeverisjes vendore.

Fondi i kontingjencës përdoret sipas përcaktimit në vendimin për buxhetin vjetor të këshillit të njësisë së qeverisjes vendore, për të përballuar efektet e mosrealizimit të të ardhurave, nevojën e kryerjes së financimeve të reja dhe shtimin e financimeve mbi fondet e miratuara, të programeve ekzistuese.

Buxheti vendor është i balancuar, përveç rasteve kur merret hua për financimin e projekteve të investimeve. Buxheti vendor është i balancuar në termat e arkëtimeve dhe të pagesave.

Të gjitha të ardhurat dhe shpenzimet e buxhetit vendor janë në terma bruto.

Neni 7

Fondet speciale

Fondi special i njësive të qeverisjes qendrore ose vendore krijohet me ligj të veçantë, të propozuar nga Këshilli i Ministrave, me nismën e ministrit përgjegjës për financat, që në vijim do të quhet Ministri i Financave. Fondet speciale të qeverisjes vendore i propozohen Ministrit të Financave nga këshilli i njësisë së qeverisjes vendore.

Ligji për krijimin e fondit special të qeverisjes qendrore apo vendore përcakton:

- a) qëllimin e krijimit të fondit special;
- b) njësinë administrative të fondit special, që mund të jetë një njësi e qeverisjes qendrore ose vendore e pavarur ose e kontrolluar nga një njësi tjetër;
- c) mënyrën e financimit dhe balancimit të fondit special;
- ç) mënyrën e konsolidimit në llogaritë e qeverisjes qendrore ose vendore;
- d) kohëzgjatjen dhe mënyrën e mbylljes së fondeve speciale.

Fondi special përfshin të gjitha të ardhurat dhe shpenzimet e një njësie të fondit special.

Procedurat e propozimit dhe të miratimit të buxhetit të fondit special të qeverisjes qendrore apo vendore janë të njëjta me Buxhetin e Shtetit.

Fondet speciale të njësive të qeverisjes qendrore paraqiten në Kuvend, së bashku me Buxhetin e Shtetit.

Fondet speciale të njësive të qeverisjes vendore paraqiten në këshillin e qeverisjes vendore, së bashku me buxhetin vendor.

Asnjë fond ekstrasbuxhetor nuk krijohet, nëse nuk është një fond special.

Neni 8

Menaxhimi i mjeteve monetare të qeverisjes së përgjithshme

Arkëtimet dhe pagesat e qeverisjes së përgjithshme kryhen nëpërmjet llogarisë së unifikuar të thesarit, e mbajtur në lekë dhe në valuta të huaja. Llogaria e unifikuar e thesarit mbahet në Bankën e Shqipërisë.

Ministri i Financave, në rast se kërkohet, për fondet speciale, për financimet e projekteve ose për qëllimet e menaxhimit eficient të mjeteve monetare, mund të mbajë një numër të kufizuar llogarish në Bankën e Shqipërisë.

Ministri i Financave është i autorizuar të nënshkruajë marrëveshje me Bankën e Shqipërisë dhe me bankat e nivelit të dytë, për kryerjen e operacioneve bankare dhe menaxhimin e mjeteve monetare të qeverisjes së përgjithshme.

Teprica e mjeteve monetare, përkohësisht të lira, të llogarive të qeverisjes së përgjithshme në Bankën e Shqipërisë investohet sipas procedurave të përcaktuara me udhëzim të Ministrit të Financave.

Njësitë e qeverisjes vendore gëzojnë të drejtën e përfitimit të interesit për mjetet e tyre monetare, përkohësisht të lira, në llogarinë e unifikuar të thesarit. Kushtet dhe masa e përfitimit të interesave përcaktohen me udhëzim të Ministrit të Financave.

Neni 9

Arkëtimet

Arkëtimet përfshijnë, por nuk kufizohen në:

a) arkëtime, që lidhen me transaksione të ndërsjella:

i) të ardhurat nga shitja e mallrave dhe shërbimeve;

ii) të ardhurat nga shitja e aktiveve afatgjata;

b) arkëtime, që lidhen me transaksione joreciproke:

i) të ardhurat nga tatimet, taksat dhe tarifat;

ii) të ardhurat nga aktivet në pronësi;

iii) të ardhurat nga grantet;

iv) të ardhurat nga kontributet e detyrueshme;

c) arkëtime, që lidhen me transaksionet financiare:

i) të ardhura nga interesat;

ii) arkëtime nga huatë;

iii) të ardhura të tjera, nga ekzekutimi i sanksioneve administrative dhe penale;

ç) arkëtimet e kujdestarisë, garancitë dhe mjete të tjera në ruajtje.

Neni 10

Pagesat

Pagesat përfshijnë, por nuk kufizohen vetëm në:

a) pagesa, që lidhen me transaksione të ndërsjella:

i) shpenzime për blerjen e mallrave dhe shërbimeve;

ii) shpenzime për blerjen ose krijimin e aseteve afatgjata;

iii) pagesa për huamarrje;

b) pagesa, që lidhen me transaksione joreciproke:

- i) transferta qeveritare;
- ii) grante, kontribute dhe donacione;
- iii) shpenzime për qiramarrje;

c) pagesa financiare:

- i) shpenzime për interesa;
- ii) shpenzime për qira financiare;
- iii) pagesa të principaleve të borxhit;
- vi) pagesa kujdestarie.

Neni 11

Klasifikimet buxhetore

Klasifikimet buxhetore miratohen nga Ministri i Financave, në bazë të propozimit të nëpunësit të parë autorizues, në përputhje me standardet ndërkombëtare.

Klasifikimet buxhetore përfshijnë, minimalisht:

a) klasifikimin administrativ, i cili përfaqëson klasifikimin e njësive të qeverisjes së përgjithshme deri në nivel njësie shpenzuese;

b) klasifikimin ekonomik, i cili përfaqëson klasifikimin e transaksioneve, sipas natyrës ekonomike;

c) klasifikimin funksional, i cili përfaqëson një klasifikim të detajuar, sipas funksioneve ose objektivave ekonomiko-socialë, që njësitë e qeverisjes së përgjithshme synojnë të përmbushin/arrijnë;

ç) klasifikimin, sipas programeve, i cili përfaqëson programet, nënprogramet dhe projektet, në përputhje me objektivat e njësive të qeverisjes së përgjithshme;

d) klasifikimin, sipas burimeve të financimit.

Klasifikimi i buxhetit vendor dhe i fondeve speciale është i njëjtë me klasifikimin e Buxhetit të Shtetit.

Kodet dhe emërtimet e klasifikimeve buxhetore dhe të llogarive kontabël janë unike për të gjitha njësitë e qeverisjes së përgjithshme.

Neni 12

Deficiti dhe suficiti buxhetor

Deficiti buxhetor, në një vit buxhetor, është diferenca ndërmjet të ardhurave dhe shpenzimeve, kur shpenzimet janë më të mëdha se të ardhurat.

Suficiti buxhetor, në një vit buxhetor, është diferenca ndërmjet të ardhurave dhe shpenzimeve, kur të ardhurat janë më të mëdha se shpenzimet.

Ligji i buxhetit vjetor përcakton përdorimin e një suficiti buxhetor apo mënyrat e financimit të një deficiti buxhetor. Deficiti i Buxhetit të Shtetit financohet nga huatë e brendshme ose të huaja dhe, si rregull, masa e tij nuk mund të tejkalojë masën e shpenzimeve kapitale të parashikuara në ligjin e buxhetit vjetor.

Buxheti vendor është i balancuar. Përfundimisht, buxheti vendor mund të ketë deficit vetëm për shpenzimet kapitale, të financuara me hua, sipas dispozitave të përcaktuara në këtë ligj ose në ligj të veçantë.

Fondet speciale janë gjithmonë të balancuara dhe nuk mund të kenë deficit.

Neni 13

Viti buxhetor

Viti buxhetor, për të gjitha njësitë e qeverisjes së përgjithshme, fillon nga data 1 janar dhe përfundon më 31 dhjetor të çdo viti.

KREU III

ROLI DHE PËRGJEGJËSITË E ORGANEVE NË PROCESIN BUXHETOR

Neni 14

Kompetencat e Kuvendit

Kuvendi, me ligj të veçantë, miraton të ardhurat dhe fondet buxhetore vjetore për njësitë e qeverisjes qendrore, transfertat e pakushtëzuara për njësitë e qeverisjes vendore dhe fondet speciale, me qëllim kryerjen e shpenzimeve për ushtrimin e funksioneve të tyre, si dhe burimet e financimit të deficitit buxhetor.

Neni 15

Kompetencat e këshillit të njësisë së qeverisjes vendore

Këshilli i njësisë së qeverisjes vendore, me vendim të veçantë, miraton të ardhurat dhe fondet buxhetore vjetore për njësitë e qeverisjes vendore dhe fondet speciale të tyre, me qëllim kryerjen e shpenzimeve për ushtrimin e funksioneve që kanë, si dhe huamarrjen, për financimin e projekteve të investimeve.

Neni 16

Kompetencat e Këshillit të Ministrave

Këshilli i Ministrave miraton drejtimet kryesore të politikës së përgjithshme shtetërore dhe, në bazë të tyre, i propozon Kuvendit ligjin e buxhetit vjetor.

Ministri i Financave është autoriteti përgjegjës për hartimin dhe miratimin e një sistemi rregullash, standardesh dhe procedurash, që sigurojnë administrimin ekonomik, eficient dhe efektiv të burimeve financiare publike.

Neni 17

Kompetencat e kryetarit të njësisë së qeverisjes vendore

Kryetari i njësisë së qeverisjes vendore propozon drejtimet kryesore të politikës së njësisë së qeverisjes vendore dhe projektbuxhetin në këshillin përkatës të njësisë së qeverisjes vendore.

Neni 18

Nëpunësi i parë autorizues

Sekretari i përgjithshëm i ministrisë përgjegjëse për financat është nëpunësi i parë autorizues për buxhetin e njësive të qeverisjes qendrore, për fondet speciale të qeverisjes qendrore dhe transfertat e njësive të qeverisjes vendore.

Nëpunësi i parë autorizues përgjigjet te Ministri i Financave për menaxhimin e sistemit buxhetor dhe kontrollin e brendshëm financiar publik, sipas këtij ligji, ligjit të buxhetit vjetor dhe akteve nënligjore.

Nëpunësi i parë autorizues paraqet në komisionin përkatës parlamentar raporte periodike, pasqyra financiare dhe raportin vjetor për zbatimin e buxhetit në Republikën e Shqipërisë. Me kërkesë të komisionit raporton gjatë vitit edhe për çështje të tjera, që kanë lidhje me zbatimin e buxhetit dhe kontrollin e brendshëm financiar publik.

Neni 19

Nëpunësi autorizues

Nëpunës autorizues në njësitë e qeverisjes qendrore është punonjësi i administratës publike i nivelit më të lartë të shërbimit civil. Për ministrinë përgjegjëse për financat, nëpunësi i parë autorizues emëron një punonjës të nivelit të lartë ose të mesëm të administratës publike si nëpunës autorizues. Në njësitë e qeverisjes së përgjithshme, që nuk janë pjesë e pushtetit ekzekutiv, nëpunës autorizues është punonjësi i nivelit më të lartë menaxhues. Nëpunës autorizues në njësitë e qeverisjes vendore është kryetari i njësisë ose zëvendësi i tij, nëse kryetari vendos ta delegojë këtë përgjegjësi. Titullari i njësisë së qeverisjes së përgjithshme njofton nëpunësin e parë autorizues për nëpunësin autorizues të njësisë së vet.

Nëpunësi autorizues i njësisë shpenzuese është titullari i kësaj njësie.

Nëpunësi autorizues është përgjegjës për menaxhimin financiar në njësinë e qeverisjes së përgjithshme, ku është caktuar, në përputhje me parimet e përcaktuara në nenin 4 të këtij ligji.

Përgjegjësitë për menaxhimin financiar përfshijnë, por nuk kufizohen, në:

a) përgatitjen, zbatimin, kontrollin e brendshëm financiar, monitorimin, kontabilitetin, raportimin dhe auditimin e brendshëm të buxhetit të njësisë së qeverisjes së përgjithshme;

b) sigurimin e përdorimit me efikasitet, efektivitet dhe ekonomi të burimeve publike.

Nëpunësi autorizues vepron në përputhje me dispozitat e këtij ligji dhe të akteve nënligjore në zbatim të tij.

Nëpunësi autorizues i njësive të qeverisjes së përgjithshme udhëzon dhe informon nëpunësit zbatues të njësive shpenzuese të varësisë dhe garanton zbatimin e udhëzimeve të dhëna prej tij nga nëpunësit zbatues të njësive shpenzuese që ka në juridiksion.

Nëpunësi autorizues i njësive të qeverisjes qendrore dhe i njësive të fondeve speciale të qeverisjes qendrore raporton dhe përgjigjet përpara nëpunësit të parë autorizues për përgatitjen, zbatimin, kontrollin e brendshëm financiar, monitorimin, raportimin, kontabilitetin dhe auditimin e brendshëm të buxhetit të tyre.

Nëpunësi autorizues i njësisë së qeverisjes qendrore, me miratim të titullarit, cakton punonjës të administratës publike si nëpunës autorizues të nivelit të dytë në secilën nga njësitet vartëse të njësisë së qeverisjes qendrore.

Nëpunësi autorizues i njësive të qeverisjes vendore përgjigjet dhe raporton përpara nëpunësit të parë autorizues për përgatitjen, zbatimin, kontrollin e brendshëm financiar publik, monitorimin, raportimin dhe kontabilitetin e buxhetit të njësive të përkatëse të qeverisjes vendore, në ushtrimin, nga njësitet e qeverisjes vendore të funksioneve të përbashkëta dhe të deleguara, nga një njësi e qeverisjes qendrore.

Nëpunësi autorizues i njësive të qeverisjes vendore dhe i fondeve speciale të qeverisjes vendore përgjigjet dhe raporton përpara komitetit të financës dhe këshillit të njësive të qeverisjes vendore për përgatitjen, zbatimin, kontrollin e brendshëm financiar publik, monitorimin, raportimin, kontabilitetin dhe auditimin e brendshëm të buxhetit ose të fondeve speciale, për të gjitha funksionet e njësive të qeverisjes vendore dhe të fondeve speciale.

Nëpunësi autorizues i njësive të qeverisjes vendore mund të caktojë një punonjës të administratës publike si nëpunës autorizues të nivelit të dytë në njësitet e qeverisjes vendore.

Neni 20

Nëpunësi zbatues

Nëpunësi zbatues është punonjës i administratës publike, i nivelit të lartë, të shërbimit civil të njësive të qeverisjes së përgjithshme. Nëpunësi zbatues caktohet nga nëpunësi autorizues për zbatimin e rregullave të menaxhimit financiar, mbajtjen e llogarive dhe për përgatitjen e pasqyrave financiare.

Neni 21

Dokumentimi dhe raportimi i urdhrave, në kundërshtim me dispozitat

Urdhri gojor ose i shkruar i titullarit apo i të autorizuarit prej tij, të një njësie të qeverisjes së përgjithshme, që rregullon menaxhimin operacional, i nxjerrë në kundërshtim me dispozitat për menaxhimin financiar, drejtuar nëpunësve autorizues ose zbatues, kundërshtohet me shkrim nga këta të fundit të lëshuesit e urdhrit apo titullarët, sipas varësisë.

Kundërshtimi është në formën e një raporti me shkrim, i cili përmban:

- a) shpjegime për bazën ligjore për kundërshtimin e urdhrit;
- b) kërkesë për anulimin ose konfirmimin e tij.

Në rastet kur urdhri nuk anulohet por konfirmohet me shkrim, nëpunësi autorizues procedon me zbatimin e urdhrit dhe një kopje të raportit të kundërshtimit e dërgon te nëpunësi i parë autorizues, i cili vë në dijeni Ministrin e Financave. Me konfirmimin me shkrim të urdhrit, në rastin e komunikimeve ndërmjet Ministrit të Financave dhe nëpunësit të parë autorizues, një kopje e raportit dërgohet në Kontrollin e Lartë të Shtetit.

Rregullat e përshkruara në paragrafin e parë dhe të dytë të këtij neni zbatohen edhe për marrëdhëniet ndërmjet niveleve të ndryshme të nëpunësve autorizues dhe nëpunësve zbatues.

KREU IV

PËRGATITJA, SHQYRTIMI DHE MIRATIMI I BUXHETIT TË SHTETIT

Neni 22

Përgatitja e kalendarit të menaxhimit të shpenzimeve publike

Ministri i Financave përgatit dhe i propozon Këshillit të Ministrave kalendarin e menaxhimit të shpenzimeve publike, duke përcaktuar me hollësi afatet e procesit të menaxhimit të shpenzimeve publike.

Kalendari i menaxhimit të shpenzimeve publike miratohet, si pjesë përbërëse e kalendarit të planifikimit strategjik, nga Këshilli i Ministrave dhe bëhet efektiv në ditën e parë të çdo viti.

Neni 23

Vlerësimet dhe parashikimet makroekonomike dhe buxhetore

Brenda muajit janar, Ministri i Financave, paraqet për shqyrtim dhe miratim në Këshillin e Ministrave raportin për vlerësimet dhe parashikimet makroekonomike për:

- a) 2 vitet përpara vitit buxhetor;
- b) vitin buxhetor;
- c) 3 vitet e ardhshme buxhetore.

Në këtë raport përfshihen:

a) supozimet dhe mënyrat e përdorura për vlerësimin e parashikimin makroekonomik dhe fiskal, përfshirë dhe identifikimin e vlerësimin e riskut për qëndrueshmërinë e stabilitetit makroekonomik të vendit;

b) vlerësimet më të fundit të situatës ekonomike, në bazë të të dhënave zyrtare, si dhe krahasimin me parashikimet e mëparshme;

c) parashikimin për të ardhurat e qeverisjes së përgjithshme, në bazë të politikave ekzistuese dhe të propozimeve të politikave të reja apo ndryshimeve të atyre ekzistuese;

ç) parashikimin për shpenzimet e qeverisjes së përgjithshme, në bazë të politikave ekzistuese dhe propozimeve për politika të reja apo ndryshimeve në politikat ekzistuese;

d) parashikimin për deficitin e qeverisjes së përgjithshme dhe financimin e tij, duke respektuar dhe garantuar disiplinën dhe qëndrueshmërinë fiskale;

dh) propozimet për tavanet përgatitore të shpenzimeve për tre vitet e ardhshme buxhetore, ku shpjegohen ndryshimet nga limitet e përcaktuara në programin buxhetor afatmesëm paraardhës;

e) informacion të hollësishëm për stokun e borxhit, të brendshëm dhe të jashtëm, për çdo sektor të qeverisjes së përgjithshme.

Vlerësimi dhe parashikimi makroekonomik miratohen me vendim të Këshillit të Ministrave dhe i dërgohen Kuvendit brenda datës 10 mars. Me kërkesë të komisionit parlamentar përgjegjës për financat publike, Ministri i Financave mund të japë shpjegime para tij për vlerësimet dhe parashikimet e miratuara nga Këshilli i Ministrave.

Udhëzimi për përgatitjen e buxhetit

Ministri i Financave, pas miratimit nga Këshilli i Ministrave të vlerësimeve dhe parashikimeve makroekonomike dhe buxhetore, brenda muajit shkurt miraton dhe dërgon për zbatim në njësitë e qeverisjes së përgjithshme udhëzimin për përgatitjen buxhetit.

Udhëzimi përmban:

- a) tavanet përgatitore të shpenzimeve të programit buxhetor afatmesëm;
- b) transfertat e pakushtëzuara për njësitë e qeverisjes vendore;
- c) procedurat dhe afatet e përgatitjes së programit buxhetor afatmesëm dhe të projektbuxhetit vjetor;
- ç) rregulla për ndarjen apo delegimin e funksioneve ndërmjet njësive të qeverisjes qendrore dhe njësive të qeverisjes vendore;
- d) mënyrat e llogaritjes së transfertave, të pakushtëzuara dhe të kushtëzuara, për njësitë e qeverisjes vendore.

Nëpunësit autorizues të njësive të qeverisjes së përgjithshme përgatisin dhe dorëzojnë kërkesat për programin buxhetor afatmesëm dhe kërkesat shtesë, në përputhje me kërkesat dhe afatet e parashikuara në udhëzimin përkatës të Ministrit të Financave.

Projekti i programit buxhetor afatmesëm

Njësia përgjegjëse për buxhetin në ministrinë përgjegjëse për financat, nën drejtimin e nëpunësit të parë autorizues, analizon dhe vlerëson kërkesat e buxhetit afatmesëm dhe kërkesat shtesë, si dhe përgatit një raport me konkluzione dhe rekomandime për secilën njësi të qeverisjes qendrore. Ky raport paraqitet në seancat dëgjimore, që organizohen në ministrinë përgjegjëse për financat, me secilën njësi të qeverisjes qendrore, sipas një kalendarit të paracaktuar. Pas reflektimit të konkluzioneve të seancave dëgjimore, nëpunësi i parë autorizues i paraqet projektin e dokumentit të programit buxhetor afatmesëm Ministrit të Financave.

Ministri i Financave shqyrton projektin e dokumentit të programit buxhetor afatmesëm dhe pas këshillimeve me nëpunësin e parë autorizues bën miratimin e projektit, që do të paraqitet për miratim.

Brenda muajit qershor të çdo viti, Ministri i Financave i paraqet për miratim Këshillit të Ministrave projektin e dokumentit të programit buxhetor afatmesëm, së bashku me propozimin e taveve të shpenzimeve të këtij programi, komentet për pranimin e kërkesave të shpenzimeve të programit buxhetor afatmesëm dhe të kërkesave shtesë.

Këshilli i Ministrave miraton me vendim projektin e dokumentit të programit buxhetor afatmesëm dhe tavanet përfundimtare të shpenzimeve.

Brenda muajit korrik të çdo viti, Ministri i Financave i dërgon për informacion Kuvendit një kopje të dokumentit të programit buxhetor afatmesëm, të miratuar nga Këshilli i Ministrave dhe, me kërkesë të komisionit parlamentar përgjegjës për financat publike, jep shpjegime në komision për aktin e miratuar.

Neni 26

Programi buxhetor afatmesëm

Hartimi i programit të buxhetit afatmesëm pasqyron kërkesat për buxhetin afatmesëm të njësive të qeverisjes së përgjithshme, të cilat paraqiten në përputhje me kërkesat dhe brenda afateve të parashikuara në udhëzimin përkatës të Ministrit të Financave.

Programi buxhetor afatmesëm shoqërohet edhe me një aneks, i cili përmban:

a) mënyrën e llogaritjes dhe shumën e transfertës së pakushtëzuar të njësive të qeverisjes vendore;

b) shumën dhe qëllimin e transfertës së kushtëzuar, që Buxheti i Shtetit jep për njësitë e qeverisjes vendore;

c) taksat kombëtare, të ndara me qeverisjen vendore dhe pjesën e ndarë për tri vitet pasardhëse buxhetore.

Programi buxhetor afatmesëm mund të përmbajë edhe fondin rezervë të Buxhetit të Shtetit, për përballimin e nevojave për shpenzime të paparashikuara.

Neni 27

Udhëzimi plotësues për përgatitjen e buxhetit

Pas miratimit nga Këshilli i Ministrave të tavanëve përfundimtare të shpenzimeve të programit buxhetor afatmesëm, Ministri i Financave nxjerr udhëzimin plotësues për përgatitjen e buxhetit, brenda datës 10 të muajit korrik, për nëpunësit autorizues të njësive të qeverisjes së përgjithshme. Udhëzimi plotësues për përgatitjen e buxhetit përfshin:

a) tavanet përfundimtare të shpenzimeve të programit buxhetor afatmesëm, të miratuara me vendim të Këshillit të Ministrave;

b) rregullat për rishikimin e kërkesave të shpenzimeve të programit buxhetor afatmesëm, në bazë të tavanëve përfundimtare të shpenzimeve.

Brenda datës 1 shtator të çdo viti, nëpunësit autorizues të njësive të qeverisjes qendrore dhe të njësive të fondeve speciale të qeverisjes qendrore paraqesin te nëpunësi i parë autorizues kërkesat e rishikuara të programit buxhetor afatmesëm dhe kërkesat shtesë, me argumentet përkatëse.

Nëpunësit autorizues të njësive të qeverisjes vendore dhe të njësive të fondeve speciale të tyre i paraqesin këshillit përkatës projektin e buxhetit për vitin buxhetor pasardhës, brenda afateve të përcaktuara në udhëzimin plotësues.

Njësia përgjegjëse për buxhetin në ministrinë përgjegjëse për financat, nën drejtimin e nëpunësit të parë autorizues, analizon dhe vlerëson kërkesat e rishikuara të buxhetit afatmesëm dhe kërkesat shtesë dhe përgatit një raport me konkluzione dhe rekomandime për secilën njësi të qeverisjes qendrore. Ky raport paraqitet në seancat dëgjimore, që organizohen në ministrinë përgjegjëse për financat me secilën njësi të qeverisjes, sipas një kalendari të paracaktuar. Pas reflektimit të konkluzioneve të seancave dëgjimore, nëpunësi i parë autorizues i paraqet projektin e dokumentit të programit buxhetor afatmesëm, të rishikuar, Ministrit të Financave.

Neni 28

Programi buxhetor afatmesëm, i rishikuar

Ministri i Financave e miraton projektin e programit buxhetor afatmesëm, të rishikuar, vetëm kur kërkesat e këtij programi janë në përputhje me udhëzimin plotësues për përgatitjen e buxhetit. Projekti i miratuar paraqitet në Këshillin e Ministrave, së bashku me projektligjin e buxhetit vjetor.

Ministri i Financave i dërgon për informacion Kuvendit një kopje të programit buxhetor afatmesëm, të miratuar nga Këshilli i Ministrave.

Neni 29

Projektbuxheti vjetor

Nëpunësi i parë autorizues përgatit projektbuxhetin vjetor, si pjesë përbërëse e programit buxhetor afatmesëm dhe ia paraqet Ministrit të Financave, i cili e paraqet për miratim në Këshillin e Ministrave, së bashku me programin buxhetor afatmesëm, të rishikuar, siç përcaktohet në nenin 28 të këtij ligji.

Projektbuxheti vjetor, për çdo njësi të qeverisjes qendrore, shoqërohet me:

- a) misionin apo qëllimin e njësisë së qeverisjes qendrore;
- b) përshkrimin e programeve dhe veprimtarive të kësaj njësie;
- c) paraqitjen e politikave, të qëllimeve dhe objektivave të politikës së programeve;
- ç) standardet e politikave, që arrihen nga secila njësi dhe për çdo program;
- d) informacion për kontributin e produkteve të çdo programi, në arritjen e qëllimeve dhe të objektivave të programit përkatës;
- dh) treguesit faktikë për dy vitet buxhetore paraardhëse, fondet buxhetore të planifikuara për vitin buxhetor në vazhdim, ndryshimet e bëra me anë të rishpërndarjeve, të kërkesave të miratuara për fonde shtesë, si edhe shpërndarjen e vlerës totale të tavanëve të programit buxhetor afatmesëm, sipas programeve për tri vitet e ardhshme buxhetore;
- e) shpenzimet kapitale, listën e projekteve të investimeve për çdo program me:
 - i) koston e plotë të projektit;
 - ii) vlerën e financuar deri në fund të vitit buxhetor paraardhës;
 - iii) vlerën e parashikuar për t'u financuar në vitin buxhetor;
 - iv) vlerën e mbetur për t'u financuar në vitet pasardhëse buxhetore, burimet e financimit;
- ë) një shpjegim për qëllimin dhe kostot e veprimtarive pothuajse fiskale, të ndërmarra nga njësitë jo të qeverisjes së përgjithshme; një parashtrim të shpenzimeve të taksave.

Brenda datës 25 tetor, Këshilli i Ministrave miraton, me vendim, projektbuxhetin vjetor dhe programin buxhetor afatmesëm, të rishikuar.

Nëpunësi i parë autorizues, brenda 10 ditëve pas miratimit nga Këshilli i Ministrave të buxhetit vjetor dhe programit buxhetor afatmesëm, të rishikuar, njofton çdo njësi të qeverisjes vendore dhe çdo njësi të fondeve speciale të qeverisjes vendore për transfertat nga njësitë e qeverisjes qendrore dhe pjesën e madhësinë e taksave kombëtare, të ndara në projektbuxhet.

Brenda datës 1 nëntor, Kryeministri, në emër të Këshillit të Ministrave, i paraqet Kuvendit projektbuxhetin vjetor.

Ministri i Financave paraqet në Kuvend informacionin për:

a) listën e njësive shpenzuese, sipas njësive të qeverisjes së përgjithshme, nga të cilat varen;

b) respektimin dhe zbatimin korrekt të parimeve, të parashikuara në nenin 4 të këtij ligji, në projektbuxhetin vjetor dhe në programin buxhetor afatmesëm;

c) harmonizimin e gjendjes dhe të parashikimeve të borxhit me objektivat e qëndrueshmërisë fiskale;

ç) risqet fiskale dhe masat për mbrojtjen ndaj tyre;

d) detyrimet kontingjente të qeverisjes së përgjithshme dhe mundësinë e shfaqjes së tyre si detyrime në vitin buxhetor pasardhës.

Neni 30

Miratimi i projektligjit të buxhetit vjetor

Projektligji i buxhetit vjetor miratohet nga Kuvendi brenda datës 31 dhjetor, në nivel programi buxhetor për çdo njësi të qeverisjes së përgjithshme. Këshilli i Ministrave mund të propozojë miratimin e Buxhetit vjetor të Shtetit nga Kuvendi edhe në nivel më të detajuar se programi buxhetor, në përputhje me parimet e përcaktuara në nenin 4 të këtij ligji.

Neni 31

Publikimi i buxhetit vjetor dhe i programit buxhetor afatmesëm

Ligji i buxhetit vjetor të shtetit, me të gjitha pjesët përbërëse të tij, publikohet në Fletoren Zyrtare.

Në muajin janar të çdo viti, pas miratimit të ligjit të buxhetit vjetor nga Kuvendi, nëpunësi i parë autorizues pasqyron ndryshimet në dokumentin përfundimtar të programit buxhetor afatmesëm.

Ministri i Financave publikon, brenda muajit shkurt, dokumentin përfundimtar të programit buxhetor afatmesëm.

Neni 32

Përgatitja dhe miratimi i buxheteve vendore

Brenda muajit nëntor të vitit buxhetor, kryetarët e njësive të qeverisjes vendore të të gjitha niveleve paraqesin për miratim buxhetet e këshillave të tyre.

Këshilli i qeverisjes vendore, brenda datës 31 dhjetor, miraton buxhetin vendor në bazë të vlerësimit të të ardhurave dhe të transfertave të pakushtëzuara, të përcaktuara në ligjin e buxhetit vjetor.

Neni 33

Publikimi i buxheteve vendore

Buxhetet e njësive të qeverisjes vendore publikohen në Buletinin e Njoftimeve Publike përkatës 15 ditë pas miratimit nga këshillat e njësive përkatëse.

Neni 34

Hyrja në fuqi dhe zbatimi i ligjit të buxhetit vjetor

Në rast se Kuvendi e miraton ligjin e buxhetit vjetor brenda vitit buxhetor, por ligji nuk mund të hyjë në fuqi në datën 1 janar, ose koha e mbetur për përfundimin e procedurave të fillimit të zbatimit të buxhetit nuk është e mjaftueshme, Ministri i Financave nxjerr një udhëzim të posaçëm, që rregullon procesin buxhetor deri në hyrjen në fuqi të ligjit të buxhetit vjetor dhe të përfundimit të procedurave të zbatimit të tij.

Udhëzimi i posaçëm siguron vazhdimin e ofrimit të mallrave dhe shërbimeve, përfshirë zbatimin e projekteve të investimeve, të filluara në vitin buxhetor paraardhës, që parashikohet të vazhdojnë edhe në atë vit buxhetor.

Neni 35

Buxheti i i përkohshëm

Në rast se Kuvendi nuk miraton buxhetin e propozuar deri në fillim të vitit buxhetor, Këshilli i Ministrave, me vendim, para ditës së parë të fillimit të vitit buxhetor, autorizon zbatimin e buxhetit të përkohshëm për një periudhë, që fillon nga dita e parë e vitit buxhetor deri në fund të muajit të tretë të tij.

Shpenzimet buxhetore në buxhetin e përkohshëm, për çdo muaj dhe për çdo program, të çdo njësie të qeverisjes së përgjithshme, nuk mund të tejkalojnë 1/12 e shpenzimeve faktike të programit të financiar nga buxheti në vitin buxhetor paraardhës.

Nëse të ardhurat e siguruara me ligj janë të pamjaftueshme për të mbuluar shpenzimet e parashikuara në buxhetin e përkohshëm, Ministri i Financave merr hua, çdo muaj, deri në 1/12 e huasë së përgjithshme, të përdorur për financimin e deficitit buxhetor në vitin buxhetor paraardhës.

Fondet e miratuara në buxhetin e përkohshëm sigurojnë:

a) ushtrimin, në përputhje me ligjin, të funksioneve dhe përgjegjësi të njësive të qeverisjes së përgjithshme;

b) vazhdimësinë e ofrimit të të mirave dhe shërbimeve, përfshirë zbatimin e projekteve të investimeve, të filluara në Buxhetin e Shtetit të vitit buxhetor paraardhës dhe që parashikohet të vazhdojnë në vitin buxhetor.

Neni 36

Buxheti pas periudhës së buxhetit të përkohshëm

Kryeministri, gjatë periudhës së buxhetit të përkohshëm, paraqet projektbuxhetin në Kuvend, me procedurë të përshpejtuar, për miratimin e tij deri në ditën e fundit të periudhës së buxhetit të përkohshëm.

Në rast të mosmiratimit të projektbuxhetit brenda periudhës së buxhetit të përkohshëm, Këshilli i Ministrave, me vendim, autorizon kryerjen e shpenzimeve buxhetore për çdo program, të çdo njësie të qeverisjes së përgjithshme, në masën që nuk tejkalon 1/12 e shpenzimeve faktike të programit të financuar nga buxheti në vitin buxhetor paraardhës dhe për çdo muaj deri në miratim të projektbuxhetit nga Kuvendi.

Paragrafi i dytë, i tretë dhe i katërt të nenit 35 të këtij ligji mund të zbatohen edhe në periudhën pas buxhetit të përkohshëm.

Neni 37

Buxhetet e përkohshme vendore

Në rast të mosmiratimit nga këshilli i njësisë së qeverisjes vendore të buxhetit vendor deri në ditën e parë të vitit buxhetor, kryetari i njësisë së qeverisjes vendore autorizon të kryhen çdo muaj shpenzime deri në 1/12 e shpenzimeve faktike të buxhetit vendor në vitin buxhetor paraardhës, për të siguruar vazhdimin e ofrimit të të mirave dhe të shërbimeve, përfshirë zbatimin e projekteve të investimeve, të filluara në vitin buxhetor paraardhës dhe që vazhdojnë në vitin buxhetor.

KREU V

ZBATIMI I BUXHETIT

Neni 38

Udhëzimi për zbatimin e buxhetit

Ministri i Financave nxjerr udhëzim për zbatimin e buxhetit, ku përcaktohen rregullat, procedurat dhe afatet, që duhet të përmbushin nëpunësit, autorizues dhe zbatues, të të gjitha niveleve, në procesin e zbatimit të buxhetit. Ky udhëzim është në formën e një udhëzimi të përhershëm ose përgatitet e miratohet për secilin vit buxhetor. Në rastet kur udhëzimi është i përhershëm, një udhëzim plotësues miratohet për secilin vit buxhetor, ku përcaktohen rregullat, procedurat dhe afatet specifike ose të papërcaktuara në udhëzimin e përhershëm, për zbatimin e Buxhetit të Shtetit. Udhëzimi, i cili përgatitet për secilin vit buxhetor, duhet të miratohet dhe të hyjë në fuqi para datës së fillimit të vitit buxhetor dhe, në rast të miratimit me vonesë të ligjit të buxhetit vjetor, jo më vonë se 10 ditë pas hyrjes në fuqi të ligjit të buxhetit vjetor.

Mbledhja dhe ruajtja e mjeteve monetare publike

Të ardhurat e miratuara në ligjin e buxhetit vjetor përbëjnë kufirin minimal për t'u arkëtuar gjatë vitit buxhetor.

Njësitë e qeverisjes së përgjithshme, të ngarkuara me mbledhjen e tyre, përgjigjen për mbledhjen në kohë të këtyre të ardhurave.

Të gjitha mjetet monetare, të arkëtuara nga njësitë e qeverisjes së përgjithshme, menjëherë pas pranimit të tyre, depozitohen në llogaritë e thesarit, sipas rregullave e procedurave të përcaktuara në nenin 8 të këtij ligji. Të njëjtat rregulla e procedura janë të detyrueshme për të gjitha të ardhurat e arkëtuara gjatë vitit buxhetor, pavarësisht se ato mund të mos jenë parashikuar e miratuar në ligjin e buxhetit vjetor ose vendimin e miratimit të buxhetit të këshillit të njësisë së qeverisjes vendore.

Këshilli i Ministrave, me propozimin e Ministrit të Financave, rregullon marrëdhëniet dhe procedurat ndërmjet ministrisë përgjegjëse për financat dhe njësisë të qeverisjes së përgjithshme, për nënshkrimin, lëvrimin dhe raportimin e granteve.

Të ardhurat e arkëtuara në llogaritë e thesarit regjistrohen dhe raportohen si të ardhura të atij viti buxhetor, gjatë të cilit janë arkëtuar.

Të ardhurat e buxhetit vendor, të arkëtuara në llogaritë e thesarit nga taksat vendore, taksat kombëtare dhe transfertat e pakushtëzuara nga Buxheti i Shtetit, të përdorura gjatë vitit buxhetor, trashëgohen në vitin buxhetor pasardhës.

E drejta për të kryer shpenzime

Fondet e miratuara për njësitë e qeverisjes qendrore në ligjin e buxhetit vjetor përbëjnë kufirin maksimal të shpenzimeve, brenda të cilit Këshilli i Ministrave është i autorizuar të marrë përsipër angazhime dhe të kryejë shpenzime. Këshilli i Ministrave e ushtron këtë autoritet i përfaqësuar nga Ministri i Financave.

Fondet e miratuara në vendimin për buxhetin e njësisë së qeverisjes vendore përbëjnë kufirin maksimal të shpenzimeve, brenda të cilit kryetari i njësisë së qeverisjes vendore është i autorizuar të marrë përsipër angazhime dhe të kryejë shpenzime.

Si rregull, e drejta për të kryer shpenzime, brenda kufirit të fondeve të miratuara, skadon ditën e fundit të vitit buxhetor, pavarësisht nëse kontrata njëvjeçare ose shumëvjeçare mund të vazhdojë edhe në vitin buxhetor pasardhës. Për kontratat shumëvjeçare, e drejta për të kryer shpenzime mund të zgjatet përtej vitit buxhetor, por jo më shumë se 3 vjet pas përfundimit të vitit buxhetor. Kontratat dhe afatet e zgjatjes së të drejtës për të kryer shpenzime përcaktohen me dispozitë të veçantë në ligjin e buxhetit vjetor për vitin buxhetor pasardhës.

Shpenzimet e kryera në vitin buxhetor, për llogari të fondeve të miratuara në vitin buxhetor paraardhës, regjistrohen dhe raportohen të ndara nga ato të kryera për llogari të fondeve të miratuara në vitin buxhetor.

Neni 41

Informimi për fondet e miratuara nga Kuvendi

Brenda 5 ditëve nga dekretimi i ligjit të buxhetit vjetor nga Presidenti, Ministri i Financave informon, me shkrim, nëpunësin e parë autorizues për buxhetet e miratuara nga Kuvendi, për çdo njësi të qeverisjes së përgjithshme.

Menjëherë pas informimit me shkrim nga Ministri i Financave, nëpunësi i parë autorizues informon, me shkrim, nëpunësit autorizues të çdo njësie të qeverisjes së përgjithshme për fondet e miratuara nga Kuvendi në ligjin e buxhetit vjetor, si dhe për të ardhurat e parashikuara për secilën njësi të qeverisjes së përgjithshme, të ngarkuar me mbledhjen e të ardhurave.

Neni 42

Shpërndarja e fondeve buxhetore

Nëpunësi i parë autorizues i propozon Ministrit të Financave që shpërndarja e fondeve buxhetore për njësitë e qeverisjes së përgjithshme, për programe dhe zëra shpenzimesh, të mund të jetë më pak se totali i fondeve të miratuara nga Kuvendi për ato njësi dhe për periudha më pak se 1 vit.

Shpërndarja e fondeve buxhetore bazohet në parashikimin e fluksit të hyrjeve të parasë dhe të angazhimeve e duhet të sigurojë një përdorim eficient të burimeve financiare, si dhe të ruajë stabilitetin makroekonomik e fiskal.

Pas miratimit nga Ministri i Financave, nëpunësi i parë autorizues informon, me shkrim, nëpunësit autorizues të çdo njësie të qeverisjes qendrore për shpërndarjen e fondeve buxhetore, sipas klasifikimit buxhetor, brenda 10 ditëve nga dekretimi i ligjit të buxhetit vjetor nga Presidenti.

Në të njëjtën kohë, nëpunësi i parë autorizues informon, me shkrim, njësitë e qeverisjes vendore për shpërndarjen e fondeve për transfertat e pakushtëzuara.

Autoriteti i Ministrit të Financave për shpërndarjen e fondeve buxhetore dhe të fondeve speciale nga fondet e miratuara nga Kuvendi skadon në fund të vitit buxhetor.

Neni 43

Detajimi i fondeve buxhetore

Nëpunësit autorizues detajojnë fondet për njësitë shpenzuese të qeverisjes së përgjithshme, në përputhje me shpërndarjen e fondeve buxhetore, të miratuara nga Ministri i Financave dhe përparësitë e njësive të qeverisjes së përgjithshme.

Nëpunësit autorizues të njësive të qeverisjes qendrore i paraqesin nëpunësit të parë autorizues propozimin për detajimin e fondeve buxhetore, të shpërndara për çdo njësi shpenzuese në përputhje me udhëzimin për zbatimin e buxhetit.

Nëpunësi i parë autorizues miraton detajimin e fondeve buxhetore, të shpërndara për çdo njësi shpenzuese dhe është përgjegjës që kjo të reflektohet në kohë në sistemin e thesarit.

Pas miratimit të detajimit të fondeve buxhetore, të shpërndara për çdo njësi shpenzuese, nëpunësit autorizues të njësive të qeverisjes së përgjithshme marrin angazhime dhe bëjnë pagesa, brenda limiteve dhe afateve të përcaktuara.

Neni 44

Rishpërndarja e fondeve buxhetore

Të drejtat dhe limitet për rishpërndarjen e fondeve të shpërndara dhe të detajuara më parë, kur buxheti miratohet në nivel programi nga Kuvendi, sipas nenit 30 të këtij ligji janë si më poshtë:

Për njësitë e qeverisjes qendrore:

a) rishpërndarjet e fondeve ndërmjet programeve, brenda së njëjtës njësi të qeverisjes qendrore dhe për njësi të ndryshme të qeverisjes qendrore, miratohen nga Këshilli i Ministrave dhe nuk tejkalojnë 10 për qind të totalit të programit të miratuar;

b) rishpërndarjet e fondeve të projekteve të investimeve brenda të njëjtit program të njësive të qeverisjes qendrore miratohen nga Ministri i Financave;

c) rishpërndarjet ndërmjet zërave të shpenzimeve korrente brenda të njëjtit program, miratohen nga nëpunësi i parë autorizues;

ç) rishpërndarjet brenda të njëjtit program dhe zërit të shpenzimeve korrente, ndërmjet njësive të ndryshme shpenzuese, miratohen nga nëpunësi autorizues i njësive të qeverisjes qendrore, nga e cila varet njësia shpenzuese.

Për njësitë e qeverisjes vendore, kur buxheti miratohet në nivel programi:

a) rishpërndarjet ndërmjet programeve miratohen nga këshilli i njësive të qeverisjes vendore;

b) rishpërndarjet e projekteve të investimeve, brenda të njëjtit program, miratohen nga kryetari i njësive të qeverisjes vendore;

c) rishpërndarjet ndërmjet zërave të shpenzimeve korrente, brenda të njëjtit program, miratohen nga kryetari i njësive të qeverisjes vendore;

ç) rishpërndarjet brenda të njëjtit program dhe zërit të shpenzimeve korrente, ndërmjet njësive të ndryshme shpenzuese, miratohen nga nëpunësi autorizues i njësive të qeverisjes vendore, nga e cila varet njësia shpenzuese.

Nëpunësit autorizues, që kërkojnë të kryejnë rishpërndarje, sipas paragrafit të parë të këtij neni, shkronjat “a”, “b” e “c”, paraqesin te nëpunësi i parë autorizues, me shkrim:

a) arsyet e rishpërndarjes;

b) masën e rishpërndarjes;

c) ndryshimet në shpërndarjen e fondeve, që kërkohen nga rishpërndarja e fondeve buxhetore.

Për rishpërndarjet e bëra sipas paragrafit të parë të këtij neni, shkronja “ç”, nëpunësit autorizues të njësive të qeverisjes qendrore vënë në dijeni nëpunësin e parë autorizues në fund të muajit, gjatë së cilit është marrë vendimi për rishpërndarjen.

Nëpunësit autorizues, që kërkojnë të kryejnë rishpërndarje, sipas paragrafit të dytë të këtij neni, shkronjat “a”, “b” e “c”, vënë në dijeni këshillin e njësive të qeverisjes vendore, me shkrim, për:

a) arsyet e rishpërndarjes;

b) masën e rishpërndarjes;

c) ndryshimet në shpërndarjen e fondeve, që kërkohen nga rishpërndarja e fondeve buxhetore.

Nëpunësi i parë autorizues siguron, që rishpërndarjet e miratuara, sipas paragrafit të parë të këtij neni, të reflektohen në sistemin e thesarit.

Nëpunësit autorizues të njësive të qeverisjes vendore, pas miratimit nga këshilli i njësisë së qeverisjes vendore, vënë në dijeni, zyrtarisht, sistemin e thesarit për rishpërndarjet, i cili siguron reflektimin në kohë.

Në rastet e miratimit të buxhetit nga Kuvendi në nivel më të hollësishëm se ai i programit, sipas nenit 30 të këtij ligji, të drejtat dhe limitet për rishpërndarjen e fondeve, të shpërndara dhe të detajuara, përcaktohen në ligjin e buxhetit vjetor.

Neni 45

Kërkesat për fonde shtesë

Nëpunësit autorizues të njësive të qeverisjes qendrore paraqesin pranë nëpunësit të parë autorizues kërkesë për fonde shtesë, për mbulimin e shpenzimeve të paparashikuara në kohën e përgatitjes së buxhetit dhe që nuk mund të shtyhen për vitin buxhetor pasardhës.

Nëpunësit autorizues të njësive të qeverisjes vendore paraqesin kërkesa të tilla pranë këshillit të njësisë përkatëse.

Kërkesa për fonde shtesë shoqërohet me justifikimin e paraqitjes së kërkesës, duke argumentuar:

- a) arsyet e mosplanifikimit në kohën e përgatitjes së buxhetit;
- b) produktet, që përfitohen nga veprimtaritë, që do të financohen nga kërkesat shtesë;
- c) kontributin në qëllimet dhe objektivat e politikave;
- ç) zërat e tjerë të fondeve buxhetore të miratuara, që mund të reduktohen për të siguruar fondin e nevojshëm, si dhe pasojat që një reduktim i tillë do të kishte mbi arritjen e objektivave të tjerë.

Nëpunësi i parë autorizues shqyrton kërkesat për fonde shtesë të njësive të qeverisjes qendrore dhe i rekomandon Ministrin të Financave refuzimin ose pranimin e kërkesave për fonde shtesë të argumentuara.

Në rast se kërkesa për fonde shtesë plotësohet, duke respektuar të drejtat dhe limitet e përcaktuara në paragrafin e parë të nenit 44 të këtij ligji, atëherë propozimi dhe miratimi i tyre bëhen sipas përcaktimeve të bëra në këtë nen.

Në rast se kërkesa për fonde shtesë nuk mund të plotësohet, duke respektuar të drejtat dhe limitet e përcaktuara në nenin 44 të këtij ligji, atëherë Ministri i Financave mund t'i propozojë Këshillit të Ministrave plotësimin e saj, nëpërmjet përdorimit të fondit rezervë të Buxhetit të Shtetit.

Ministri i Financave vë në dijeni, me shkrim, në mënyrë periodike, Kuvendin për kërkesat për shtesë fondesh, të miratuara nga Këshilli i Ministrave, nëpërmjet përdorimit të fondit rezervë të Buxhetit të Shtetit dhe, në bazë të kërkesës së bërë nga kryetari i komisionit parlamentar përgjegjës për financat publike, u përgjigjet pyetjeve të këtij komisioni rreth kësaj çështjeje.

Nëpunësit autorizues të njësive të qeverisjes vendore shqyrtojnë kërkesat për shtesë fondesh të njësive shpenzuese dhe i japin rekomandimet e tyre këshillit të njësisë përkatëse për refuzimin ose pranimin e kërkesës.

Në rast se kërkesa për fonde shtesë plotësohet, duke respektuar të drejtat dhe limitet e përcaktuara në paragrafin e dytë të nenit 44 të këtij ligji, atëherë propozimi dhe miratimi i tyre bëhen sipas përcaktimeve të bëra në këtë nen.

Në rast se kërkesa për fonde shtesë nuk mund të plotësohet, duke respektuar të drejtat dhe limitet e përcaktuara në nenin 44 të këtij ligji, atëherë kryetari i njësisë së qeverisjes vendore mund t'i propozojë këshillit përkatës plotësimin e saj, nëpërmjet përdorimit të fondit rezervë të njësisë së qeverisjes vendore.

Neni 46

Rishikimi i zbatimit të buxhetit

Në muajin qershor të çdo viti, por jo më vonë se dita e paraqitjes së programit buxhetor afatmesëm në Këshillin e Ministrave, Ministri i Financave paraqet përpara Këshillit të Ministrave një analizë për zbatimin e buxhetit të vitit në vazhdim. Kjo analizë përmban:

- a) një vështrim për situatën makroekonomike dhe parashikimet;
- b) krahasimin e treguesve të buxhetit të miratuar me ata faktikë, si dhe shpjegimin e mospërputhjeve;
- c) propozime për ndërmarrjen e veprimeve brenda kompetencave të Këshillit të Ministrave, të përcaktuara me këtë ligj, nëse është e nevojshme;
- ç) propozimin për ndryshimin e ligjit të buxhetit vjetor, të shoqëruar me një shpjegim, se përse ndryshimet e kërkuara nuk mund të parashikoheshin në buxhetin e propozuar, nëse është e nevojshme.

Në rast se Këshilli i Ministrave vendos për ndryshimin e ligjit të buxhetit vjetor, procedura e ndryshimit të tij është e njëjtë me procedurat e përcaktuara në nenin 29 të këtij ligji, për miratimin e Buxhetit të propozuar të shtetit.

Në rast se miratimi i ndryshimeve nuk bëhet brenda muajit korrik, atëherë propozimi për ndryshimin e ligjit të buxhetit vjetor votohet me procedurë të përshpejtuar.

Neni 47

Rishikimi i zbatimit të buxhetit vendor

Kryetari i njësisë së qeverisjes vendore bën një analizë të plotë të zbatimit të buxhetit brenda muajit qershor të çdo viti dhe, në rast se është e nevojshme, edhe propozimet përkatëse për ndryshimin e vendimit të këshillit të njësisë së qeverisjes vendore, që ka miratuar buxhetin e vitit. Procedura e shqyrtimit, miratimit dhe zbatimit të ndryshimeve të vendimit të këshillit të njësisë së qeverisjes vendore është e njëjtë me atë të vendimit për miratimin e buxhetit vjetor.

Neni 48

Afati për rishpërndarjen e fondeve buxhetore

E drejta e njësive të qeverisjes së përgjithshme për rishpërndarjen e fondeve, të miratuara për vitin buxhetor, ushtrohet deri në datën 15 nëntor të çdo viti buxhetor.

Plani i flukseve të arkës së buxhetit

Çdo njësi e qeverisjes së përgjithshme përgatit planin e arkës, mbështetur në fondet e miratuara për vitin buxhetor.

Projekti i parë i planit të arkës depozitohet në ministrinë përgjegjëse për financat, së bashku me projektbuxhetin vjetor dhe përfshin:

- a) fluksin e të ardhurave, të parashikuara për t'u mbledhur dhe arkëtimet e tjera;
- b) planin e prokurimeve dhe angazhimet e tjera të planifikuara;
- c) pagesat e parashikuara, që rrjedhin nga angazhimet.

Pas miratimit të projektbuxhetit nga Këshilli i Ministrave, njësitë e qeverisjes qendrore rishikojnë planin e arkës, të ndarë në muaj ose për periudha të tjera kohore, sipas përcaktimit në udhëzimin për zbatimin e buxhetit. Plani i rishikuar depozitohet për rishikim dhe miratim te nëpunësi i parë autorizues, brenda 10 ditëve pas daljes së vendimit të Këshillit të Ministrave për miratimin e projektbuxhetit.

Nëpunësi i parë autorizues miraton planet e arkës së njërive të qeverisjes qendrore dhe të transfertave të pakushtëzuara të njërive të qeverisjes vendore menjëherë pas dekretimit nga Presidenti të ligjit të buxhetit vjetor. Ky miratim bëhet bazuar në shqyrtimin, që u është bërë planeve të arkës, të rishikuara dhe duhet të respektojë:

- a) kufirin vjetor të fondeve të miratuara;
- b) politikat e qeverisjes;
- c) praktikat më të mira financiare;
- ç) efektet në menaxhimin e likuiditeteve.

Nëpunësi i parë autorizues është përgjegjës për reflektimin në kohë në sistemin e thesarit të planeve të arkës, të miratuara për njësitë e qeverisjes së përgjithshme.

Sistemi i thesarit kontrollon angazhimet, kryerjen e shpenzimeve dhe tepricat e likuiditeteve të qeverisjes së përgjithshme kundrejt fondeve të shpërndara të buxhetit dhe të planit të arkës dhe planifikon emetimin e borxhit afatshkurtër ose afatgjatë, për të siguruar gjendje të mjaftueshme të likuiditeteve për likuidimin e detyrimeve financiare të qeverisjes së përgjithshme.

Nëpunësi i parë autorizues, me ose pa propozim të nëpunësve autorizues të njërive të qeverisjes së përgjithshme, rishikon planin e arkës gjatë vitit buxhetor, bazuar në monitorimin e vazhdueshëm të zbatimit të planit të arkës dhe të politikave të menaxhimit të likuiditeteve.

Nëpunësi autorizues është përgjegjës për respektimin e planit të arkës të miratuar dhe për argumentimin e çdo rishikimi ose moszbatimi të tij, sipas kriterëve të vendosura në udhëzimin e zbatimit të buxhetit.

Angazhimet buxhetore

Ministri i Financave miraton udhëzime për nëpunësit autorizues për procedurat e regjistrimit të angazhimeve.

Nëpunësit autorizues të njësive të qeverisjes së përgjithshme mbajnë të dhëna për angazhimet financiare dhe nuk lejojnë ndërmarrjen e angazhimeve të reja, përtej kufirit të fondeve buxhetore të shpërndara.

Për shpenzimet, që mbulohen me hua në ligjin vjetor të Buxhetit të Shtetit dhe në vendimin e këshillit të njësisë së qeverisjes vendore, nëpunësi i parë autorizues, nëpërmjet sistemit të thesarit, nuk lejon marrjen përsipër të angazhimeve dhe kryerjen e pagesave deri në transferimin nga huadhënësi në llogarinë e thesarit të fondeve të marra hua.

Përfundimisht, nëpunësi i parë autorizues lejon marrjen përsipër të angazhimeve ose kryerjen e shpenzimeve kundrejt disbursimeve të pritshme nga huatë e nënshkruara vetëm në rastet kur moskryerja ose shtyrja e tyre sjell pasoja të rënda për realizimin e qëllimeve të qeverisjes së përgjithshme. Në këtë rast, marrja përsipër e angazhimeve ose kryerja e shpenzimeve bëhet në përputhje me gjendjen e mjeteve monetare në llogaritë e thesarit dhe brenda kufirit të miratuar të deficitit buxhetor vjetor.

Neni 51

Menaxhimi i angazhimeve

Mjetet monetare, të krijuara bazuar në angazhimet e vitit korrent dhe të papaguara në fund të vitit buxhetor, mbarten në vitin buxhetor pasardhës, sipas periudhës së përcaktuar në ligjin e buxhetit vjetor, përveç rasteve kur angazhimi është anuluar ose është bërë inaktiv, sipas kriterëve të përcaktuara në udhëzimin për zbatimin e buxhetit.

Mjetet monetare, të lidhura me angazhimet e viteve të mëparshme, që anulohen gjatë vitit buxhetor, kthehen në llogarinë unike të thesarit për përfshirjen e tyre në buxhetin e vitit në vijim.

Angazhimet e anuluar gjatë të njëjtit vit buxhetor mund të riaktivizohen nga njësia shpenzuese për të njëjtat qëllime, për të cilat janë buxhetuar, në përputhje me paragrafin e parë të nenit 43 të këtij ligji.

Angazhimet e ndërmarra nga njësitë shpenzuese jashtë fondeve të parashikuara në ligjin e buxhetit vjetor dhe në vendimin e këshillit të njësisë së qeverisjes vendore për buxhetin ose në kundërshtim me këtë akt ose akte të tjera ligjore, nuk përfshihen si pjesë e detyrimeve financiare të qeverisjes së përgjithshme.

Kur nëpunësi autorizues i njësisë së qeverisjes së përgjithshme merr përsipër angazhime jashtë fondeve të parashikuara në buxhet ose në kundërshtim me këtë akt apo akte të tjera ligjore është përgjegjës për shlyerjen e detyrimit.

Neni 52

Kryerja e shpenzimeve

Procesi dhe përgjegjësitë për autorizimin dhe kryerjen e shpenzimeve publike përcaktohen në ligjin për kontrollin e brendshëm financiar publik.

Shpenzimet e njësive të qeverisjes së përgjithshme verifikohen në bazë të dokumentacionit të plotë, që vërteton kryerjen e shpenzimit përkatës, sipas ligjit për kontrollin e brendshëm financiar publik.

Kryerja e shpenzimeve bëhet vetëm nëse masa e shpenzimit nuk kalon fondet e angazhuara për këtë qëllim.

Shpenzimet, që rezultojnë nga angazhime të marra përsipër gjatë viteve të mëparshme, në përputhje me dispozitat e veçanta të ligjit të buxhetit vjetor, përfshihen në buxhetin e vitit pasardhës.

Shpenzimet e fondeve të miratuara të Buxhetit të Shtetit dhe të buxhetit vendor realizohen deri në fund të vitit buxhetor.

Shlyerja e angazhimeve, me përfundimin e afatit të parashikuar në paragrafin më lart, realizohet me fondet e miratuara për vitin buxhetor pasardhës, me përjashtim të rasteve kur shpenzimi është kryer përpara mbarimit të vitit buxhetor. Në këtë rast, pagesa kryhet brenda datës 31 janar të vitit buxhetor pasardhës. Kjo periudhë shërben për përgatitjen e dokumentacionit bazë dhe për kryerjen e pagesës.

Neni 53

Rimbursimi i shpenzimeve

Nëse gjatë vitit buxhetor njësia e qeverisjes së përgjithshme merr një rimbursim për një shumë, që është paguar në kufirin vjetor të fondeve të shpërndara, për të njëjtin vit buxhetor, shpenzimi fillestar reduktohet me shumën e rimbursuar.

Nëse gjatë vitit buxhetor njësia e qeverisjes së përgjithshme merr një rimbursim për një shumë, që është paguar në kufirin vjetor të fondeve të shpërndara në vitin buxhetor paraardhës, rimbursimi trajtohet si arkëtim në atë vit buxhetor.

Neni 54

Kryerja e pagesave

Angazhimet dhe detyrimet financiare të njësive të qeverisjes së përgjithshme paguhen vetëm nga llogaritë e thesarit, nëpërmjet sistemit të thesarit nga personat e autorizuar, nga nëpunësi i parë autorizues me propozimin e nëpunësve autorizues të njësive të qeverisjes së përgjithshme.

Përpara kryerjes së pagesave, sistemi i thesarit kontrollon:

- a) ekzistencën e angazhimit;
- b) dokumentacionin bazë, që vërteton shërbimin e kryer;
- c) ekzistencën e mjeteve monetare të mjaftueshme për kryerjen e pagesës.

Pagesat e kryera gjatë vitit buxhetor, pavarësisht kohës së kryerjes së shpenzimeve publike, regjistrohen si pagesa të këtij viti.

Neni 55

Mbyllja e buxhetit

Buxheti vjetor zbatohet deri më 31 dhjetor të vitit buxhetor.

Neni 56

Raporti për mbylljen e llogarive

Nëpunësi i parë autorizues përgatit një raport për Ministrin e Financave për mbylljen e llogarive të mjeteve monetare dhe të buxhetit vjetor të konsoliduar, brenda ditës së fundit të muajit shkurt.

KREU VI

HUAMARRJA DHE GARANCITË NË SEKTORIN PUBLIK

Neni 57

Autoriteti për të marrë hua

Këshilli i Ministrave është i vetmi autoritet në nivel qendror që ka të drejtën e marrjes së huave për financimin e projekteve të investimeve nga institucionet ndërkombëtare, shtetet ose personat juridikë, në përputhje me dispozitat kushtetuese dhe me ligjet në fuqi. Ai është i vetmi autoritet që jep garanci shtetërore të huasë. Kuvendi bën ratifikimin e marrëveshjeve ndërkombëtare që kanë të bëjnë me marrjen përsipër të detyrimeve financiare.

Ministri i Financave përfaqëson Këshillin e Ministrave në marrëveshjet e huave dhe të garancive shtetërore ndërkombëtare.

Ministri i Financave është i vetmi autoritet, që ka të drejtën e marrjes së huave, brenda limiteve të përcaktuara në ligjin e buxhetit vjetor nga persona juridikë dhe/ose fizikë.

Ministri i Financave është autoriteti, që emeton instrumentet e huasë dhe negocion në marrëveshje huaje shtetërore dhe garancie shtetërore të huasë.

Ministri i Financave ka të drejtën e zgjedhjes së llojit të instrumenteve financiare, të karakteristikave dhe kushteve të tyre. Për marrëveshjet e huasë, që parashikojnë politika monetare, merret, paraprakisht, mendimi i Bankës së Shqipërisë.

Këshilli i njësishë së qeverisjes vendore është autoriteti, që ka të drejtën e marrjes së huave dhe dhënien e garancive, brenda dhe jashtë vendit, për huanë vendore.

Huaja afatgjatë vendore miratohet, paraprakisht, nga Ministri i Financave lidhur me procedurat, limitet dhe efektet e saj.

Neni 58

Kufijtë e borxhit publik

Borxhi publik përbëhet nga borxhi shtetëror dhe borxhi vendor.

Në ligjin të buxhetit vjetor vendoset kufiri për:

- a) borxhin e ri shtetëror, për t'u marrë në vitin buxhetor;
- b) totalin e borxhit shtetëror;
- c) garancitë e reja për t'u lëshuar gjatë vitit buxhetor;
- ç) totalin e shumës së garancive.

Njësitë e qeverisjes vendore marrin hua dhe lëshojnë garanci në rastet kur:

a) raporti i tepricës operative, të llogaritur si diferenca e të ardhurave operative, gjithsej (nga burimet e veta, taksat e ndara dhe transferta e pakushtëzuar) me shpenzimet jo të kushtëzuara operative të njësisë së qeverisjes vendore, përfshirë shërbimin e borxhit dhe kostos së shërbimit të borxhit, që duhet të paguhet në çdo vit për borxhin afatgjatë, është jo më pak se 1,4:1;

b) raporti i stokut të borxhit ndaj të ardhurave operative, gjithsej, nga burimet e veta, taksat e ndara dhe transferta e pakushtëzuar, është jo më shumë se 1,3:1;

c) kufiri maksimal vjetor i shërbimit të borxhit ndaj të ardhurave mesatare të tri viteve të mëparshme fiskale të njësisë së qeverisjes vendore nuk e kalon masën 20 për qind.

Borxhi total publik, përfshirë garancitë, nuk duhet të tejkalojë limitin 60 për qind të produktit të brendshëm bruto.

Neni 59

Menaxhimi i të dhënave të huave

Ministri i Financave është përgjegjës për evidentimin, regjistrimin dhe menaxhimin e të gjitha huave, garancive shtetërore në regjistrin e borxhit publik.

Ministri i Financave është përgjegjës për evidentimin dhe regjistrimin e të gjitha huave, garancive vendore në regjistrin e borxhit publik. Ministri i Financave miraton formatin dhe afatin e raportimit të të dhënave të borxhit publik nga njësitë e qeverisjes vendore.

Neni 60

Shërbimi i borxhit

Për nevojat e shërbimit të borxhit, çdo shumë e interesit dhe principalit për borxhin publik dhe garancinë e tij kryhet nëpërmjet llogarisë së unifikuar të thesarit.

Për nevojat e shërbimit të borxhit duhet të sigurohet likuiditeti i nevojshëm, në mënyrë që të realizohet shlyerja e detyrimeve, në përputhje me kushtet dhe afatet e kontraktuara për detyrime të tilla.

KREU VII

KONTABILITETI I SISTEMIT BUXHETOR

Neni 61

Standardet dhe procedurat e kontabilitetit

Ministri i Financave është përgjegjës për krijimin e sistemit të kontabilitetit të detyrueshëm për të gjitha njësitë e qeverisjes së përgjithshme, në përputhje me standardet ndërkombëtare të pranuar.

Ministri i Financave përcakton njësinë përkatëse të qeverisjes së përgjithshme dhe njësitë shpenzuese, të cilat janë të detyruara të mbajnë kontabilitet dhe të raportojnë sipas standardeve të përcaktuara.

Sistemi i thesarit mban kontabilitetin e shtetit dhe është pjesë e kontabilitetit publik. Ai është përgjegjës për mbajtjen e llogarive të shtetit dhe përgatitjen e raporteve periodike dhe vjetore të zbatimit të buxhetit.

Kontabiliteti dhe raportimi në sektorin publik rregullohen me ligj të veçantë dhe Ministri i Financave nxjerr udhëzim për standardet dhe procedurat e kontabilitetit, për njësitë e qeverisjes së përgjithshme.

Nëpunësi i parë autorizues dhe nëpunësit autorizues të njësive të qeverisjes së përgjithshme përgjigjen për funksionimin e sistemit të kontabilitetit, në përputhje me këtë ligj dhe aktet e tjera në zbatim të tij dhe me udhëzimet e Ministrisë të Financave.

Metoda e shpenzimeve dhe e të ardhurave, për qëllim të këtij ligji, ka të bëjë me:

a) njohjen e shpenzimeve korrente dhe kapitale të vitit buxhetor në çastin e ndodhjes së tyre, pavarësisht nga data e pagesës;

b) njohjen e të ardhurave tatimore, jotatimore, përfshirë edhe të ardhurat nga shitja e aktiveve, në çastin e arkëtimit të tyre.

Neni 62

Përgatitja e llogarive vjetore të buxhetit

Ministri i Financave nxjerr, për të gjithë nëpunësit autorizues të njësive të qeverisjes qendrore, vendore dhe të fondeve speciale udhëzim për mbylljen e vitit buxhetor dhe për publikimin e pasqyrave financiare.

Nëpunësit autorizues të njësive të qeverisjes së përgjithshme, në fund të vitit depozitojnë në sistemin e thesarit raporte financiare, sipas përcaktimeve të nëpunësit të parë autorizues, për përgatitjen e pasqyrave financiare vjetore të qeverisjes së përgjithshme.

Nëpunësit autorizues të njësive të qeverisjes së përgjithshme finalizojnë dhe konfirmojnë përfundimisht me nëpunësin e parë autorizues pasqyrat financiare vjetore të buxhetit, brenda datës 31 mars.

Ministri i Financave paraqet brenda muajit maj për miratim në Këshillin e Ministrave raportin vjetor të konsoliduar të zbatimit të buxhetit, të shoqëruar nga një informacion për arritjen e objektivave, situatën e menaxhimit dhe të kontrollit të brendshëm financiar dhe auditimit të brendshëm. Një kopje e këtij raporti i dërgohet Kontrollit të Lartë të Shtetit, i cili auditon llogaritë vjetore të buxhetit.

Neni 63

Miratimi i raportit vjetor të konsoliduar të zbatimit të buxhetit

Këshilli i Ministrave, brenda muajit qershor, dërgon në Kuvend raportin vjetor të konsoliduar të zbatimit të buxhetit, i cili përmban:

- a) llogaritë e konsoliduara vjetore për transaksionet financiare të shtetit;
- b) raportin për zbatimin e buxhetit vjetor në nivelin e fondeve të miratuara;
- c) raportin për borxhin publik dhe përbërjen e tij;
- ç) raportin për përdorimin e fondit rezervë dhe të kontingjencës;
- d) informacion për arritjen e objektivave, situatën e menaxhimit dhe të kontrollit të brendshëm financiar dhe të auditimit të brendshëm.

Raporti vjetor i konsoliduar i zbatimit të buxhetit, i miratuar në Kuvend, brenda muajit tetor të çdo viti, publikohet në Fletoren Zyrtare.

Neni 64

Arkivimi i të dhënave financiare

Nëpunësi autorizues i njësive të qeverisjes së përgjithshme është përgjegjës për ruajtjen dhe arkivimin e dokumenteve financiare, në përputhje me dispozitat ligjore në fuqi.

Ministri i Financave nxjerr udhëzim për zbatimin e dispozitave ligjore në fuqi për ruajtjen dhe arkivimin e të dhënave financiare.

KREU VIII

MONITORIMI, AUDITIMI I SISTEMIT BUXHETOR DHE INSPEKTIMI

Neni 65

Monitorimi

Nëpunësit autorizues të njësive të qeverisjes qendrore i paraqesin, sa herë që kërkohet, por jo më pak se katër herë në vit, nëpunësit të parë autorizues raportet e monitorimit të zbatimit të buxhetit për performancën financiare, produktet dhe objektivat e realizuar për çdo program të përcaktuar në vitin e parë të dokumentit përfundimtar të programit buxhetor afatmesëm. Për njësitë e qeverisjes vendore këto raporte paraqiten në këshillin përkatës.

Forma, përmbajtja dhe afatet e raporteve të monitorimit përcaktohen në udhëzimin e Ministrit të Financave për zbatimin e buxhetit.

Ministri i Financave i paraqet për informim Këshillit të Ministrave dhe Kuvendit një kopje të raporteve të monitorimit dhe të zbatimit të buxhetit, brenda një muaji pas përfundimit të periudhës së raportimit.

Kryetari i njësisë së qeverisjes vendore i paraqet për informim këshillit përkatës një kopje të raportit të monitorimit dhe të zbatimit të buxhetit të njësisë së qeverisjes vendore.

Raportet e monitorimit dhe të zbatimit të buxhetit publikohen nga nëpunësi i parë autorizues në faqen zyrtare të ministrisë përgjegjëse për financat, sipas afateve të përcaktuara nga Ministri i Financave.

Neni 66

Kontrolli i brendshëm financiar publik

Ministri i Financave është përgjegjës për paraqitjen e sistemit të kontrollit të brendshëm financiar publik për të gjitha njësitë e qeverisjes së përgjithshme, që përfshin:

- a) një sistem të menaxhimit dhe kontrollit financiar;

b) funksionin e pavarur, të decentralizuar të auditimit të brendshëm;

c) njësitë qendrore të harmonizimit, në ministrinë përgjegjëse për financat, për harmonizimin dhe bashkërendimin e zbatimit dhe të funksionimit të sistemeve të menaxhimit dhe të kontrollit financiar e të auditimit të brendshëm.

Të gjitha njësitë e qeverisjes së përgjithshme janë përgjegjëse për ngritjen e një sistemi të qëndrueshëm të menaxhimit dhe kontrollit financiar dhe të një funksioni të pavarur të auditimit të brendshëm.

Në ministrinë përgjegjëse për financat krijohen njësia qendrore e harmonizimit për menaxhimin dhe kontrollin e brendshëm financiar dhe njësia qendrore e harmonizimit për auditimin e brendshëm, të cilat raportojnë te Ministri i Financave.

Ministri i Financave i dërgon një raport, çdo vit, Këshillit të Ministrave dhe Kontrollit të Lartë të Shtetit për zbatimin dhe funksionimin e sistemeve të menaxhimit dhe kontrollit financiar dhe të funksionimit të auditimit të brendshëm në njësitë e qeverisjes së përgjithshme, përfshirë edhe gjetjet e rëndësishme dhe rekomandimet për auditimin e brendshëm.

Neni 67

Menaxhimi dhe kontrolli financiar

Menaxhimi dhe kontrolli financiar përcaktojnë përgjegjshmërinë menaxheriale për planifikimin, zbatimin dhe kontrollin e buxhetit, kontabilitetin dhe raportimin, për të arritur objektivat dhe për të shmangur shpërdorimin, keqpërdorimin dhe vjedhjen e pasurisë.

Menaxhimi dhe kontrolli financiar në sektorin publik rregullohen me ligj të veçantë.

Neni 68

Auditimi i brendshëm

Auditimi i brendshëm, si një shërbim në funksion të nëpunësve autorizues të njësisë të qeverisjes së përgjithshme, siguron, në mënyrë të arsyeshme, që burimet publike, në dispozicion të njësisë së qeverisjes së përgjithshme:

a) janë shpenzuar, dokumentuar dhe raportuar, në bazë të një informacioni të besueshëm dhe të shpejtë;

b) kanë kontribuar maksimalisht në arritjen e qëllimeve dhe të objektivave të politikës;

c) janë përdorur në mënyrë efikente, ekonomike dhe efektive;

ç) nuk janë vjedhur, keqpërdorur apo shpërdoruar.

Të gjitha njësitë e qeverisjes së përgjithshme dhe shoqëritë tregtare, ku shteti zotëron mbi 50 për qind të kapitalit, që përfitojnë fonde publike, pavarësisht nga forma e organizimit, janë subjekt i auditimit të brendshëm.

Njësia e decentralizuar e auditimit të brendshëm në çdo njësi të qeverisjes së përgjithshme i raporton nëpunësit autorizues dhe është e pavarur në kryerjen e funksionit të saj auditues, si nga pikëpamja funksionale ashtu edhe nga ajo organizative. Ajo nuk është pjesë e strukturave operative.

Auditimi i brendshëm në sektorin publik rregullohet me ligj të veçantë.

Inspektimi financiar

Nëpunësi i parë autorizues, në çdo kohë, ka të drejtë të inspektojë çdo dokument dhe sistem financiar:

- a) të çdo njësie të qeverisjes së përgjithshme;
- b) të çdo ndërmarrjeje ekonomike publike, organizate jofitimprurëse publike, autoriteti të përbashkët që kontrollohet, financohet ose sigurohet me garanci financiare nga një njësi e qeverisjes së përgjithshme; ose në të cilën një njësi e qeverisjes së përgjithshme, në mënyrë të drejtpërdrejtë apo të tërthortë, zotëron apo kontrollon një pjesë të pasurisë, e cila i jep pronarit të drejtën e kontrollit;
- c) të çdo përfituesi fondesh nga buxheti apo në bazë të një marrëveshjeje ndërkombëtare në lidhje me këto fonde.

Kur nëpunësi i parë autorizues nis një inspektim financiar, merr parasysh:

- a) informacionin, ankesat dhe prova të tjera të shkeljes së procedurave të menaxhimit financiar, të nxjerra nga Ministri i Financave;
- b) raportet e menaxhimit dhe të kontrollit financiar;
- c) raportet e auditimit të brendshëm;
- ç) raportet e Kontrollit të Lartë të Shtetit;
- d) kërkesat e Ministrit të Financave;
- dh) kërkesat e nëpunësve autorizues;
- e) kërkesat e Prokurorit të Përgjithshëm.

Inspektimet financiare në sektorin publik rregullohen me ligj të veçantë.

Inspektimet financiare kryhen nga një ose më shumë ekspertë të kualifikuar profesionalisht, të caktuar, rast pas rasti, (*ad hoc*) nga Ministri i Financave, në përputhje me kualifikimet e përcaktuara në ligjin për inspektimet financiare.

Inspektimi financiar nuk mund të kufizojë, pengojë apo të ndalojë funksionet e Kontrollit të Lartë të Shtetit.

Nëpunësi i parë autorizues i paraqet një kopje të të gjitha raporteve të inspektimeve financiare Ministrit të Financave dhe Kontrollit të Lartë të Shtetit. Nëpunësi i parë autorizues mund t'i dërgojë një kopje të raporteve të inspektimeve financiare strukturave të tjera përgjegjëse për zbatimin e ligjshmërisë.

Auditimi i jashtëm

Njësitë e qeverisjes së përgjithshme i nënshtrohen, pa asnjë lloj kufizimi, auditimit të jashtëm, i cili kryhet nga Kontrolli i Lartë i Shtetit.

KREU IX

SHKELJET DHE SANKSIONET

Neni 71

Kundërvajtjet administrative

Çdo shkelje e detyrimeve të përcaktuara në këtë ligj, kur nuk përbën vepër penale, përbën kundërvajtje administrative dhe dënohet me gjobë si më poshtë:

a) kur nëpunësi autorizues dhe/ose nëpunësi zbatues i një njësie shpenzuese të njësisë së qeverisjes së përgjithshme përdorin paratë publike për qëllime të pamiratuara, dënohen me gjobë nga nëpunësi i parë autorizues, e cila varion nga 5-7 paga mujore;

b) kur nëpunësi autorizues i një njësie shpenzuese të njësisë së qeverisjes së përgjithshme merr angazhime, pa pasur në dispozicion fondet, në kundërshtim me nenin 50 të këtij ligji, dënohet me gjobë nga nëpunësi i parë autorizues me 7 paga mujore;

c) kur nëpunësi autorizues dhe/ose nëpunësi zbatues i një njësie shpenzuese të njësisë së qeverisjes së përgjithshme apo nëpunësi i thesarit lejojnë tejkalimin e fondeve të shpërndara buxhetore, në kundërshtim me nenin 42 të këtij ligji, ose kryejnë pagesa, që tejkalojnë fondet e angazhuara në kundërshtim me nenin 54 të këtij ligji, dënohen me gjobë nga nëpunësi i parë autorizues, e cila varion nga 3-7 paga mujore;

ç) kur nëpunësi autorizues i njësisë së qeverisjes vendore merr hua ose lëshon garanci jo në përputhje me paragrafin e dytë të nenit 58 të këtij ligji, dënohet me gjobë nga nëpunësi i parë autorizues, e cila varion nga 5-7 paga mujore;

d) kur nëpunësi autorizues i njësisë së qeverisjes së përgjithshme nuk dorëzon në kohë dhe sipas kërkesave, në kundërshtim me nenet 24 dhe 27 të këtij ligji, kërkesat dhe kërkesat shtesë të programit buxhetor afatmesëm, dënohet nga nëpunësi i parë autorizues me masë administrative ose me gjobë në masën 1-3 paga mujore;

dh) kur nëpunësi zbatues nuk zbaton planin e arkës, në kundërshtim me paragrafin e fundit të nenit 49 të këtij ligji, dënohet nga nëpunësi i parë autorizues me masë administrative ose me gjobë në masën 1-3 paga mujore.

e) kur nëpunësi autorizues dhe/ose nëpunësi zbatues i njësisë së qeverisjes së përgjithshme nuk përmbushin detyrimet për mbylljen e vitit buxhetor dhe nxjerrjen e llogarive vjetore të buxhetit, në kundërshtim me nenin 62 të këtij ligji, dënohen nga nëpunësi i parë autorizues me masë administrative ose me gjobë në masën 1-3 paga mujore.

ë) kur nëpunësi zbatues i njësisë së qeverisjes së përgjithshme kryen regjistrime në kontabilitet, pa dokumentacionin ligjor justifikues për ngjarjet dhe transaksionet ekonomike, dënohet nga nëpunësi i parë autorizues me masë administrative ose me gjobë në masën 1-3 paga mujore.

Neni 72

Ankimimi i vendimeve

Për vendimet për vendosjen e sanksioneve ndëshkuese për shkelje bëhet ankimim te Ministri i Financave, ndaj vendimit të nëpunësit të parë autorizues, që e ka nxjerrë atë, brenda afateve të përcaktuara në Kodin e Procedurës Administrative.

Vendimi i Ministrit të Financave mund të ankimohet në gjykatë, në përputhje me Kodin e Procedurës Administrative.

KREU X

DISPOZITA TË FUNDIT DHE KALIMTARE

Neni 73

Nxjerrja e akteve nënligjore

Ngarkohet Këshilli i Ministrave të nxjerrë aktet nënligjore, në zbatim të neneve 25, 28, 29, 35, 36, 39 dhe 63, sipas afateve të përcaktuara në këtë ligj.

Ngarkohet Ministri i Financave të nxjerrë aktet nënligjore në zbatim të neneve 24, 27, 34, 38, 61, 62 dhe 64, sipas afateve të përcaktuara në këtë ligj.

Neni 74

Dispozita kalimtare

Titullarët e njësive të qeverisjes qendrore, nëse e gjykojnë të arsyeshme, mund të kryejnë funksionet e nëpunësit të parë autorizues ose të nëpunësve autorizues për një periudhë jo më shumë se 3 vjet pas hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Njësitë e auditimit të brendshëm raportojnë te titullarët e njësive të qeverisjes së përgjithshme për një periudhë jo më shumë se 3 vjet pas hyrjes në fuqi të këtij ligji ose deri në ditën kur nëpunësi i parë autorizues ose nëpunësit autorizues të njësive të qeverisjes së përgjithshme ushtrojnë funksionet e tyre në përputhje me nenet 18 dhe 19 të këtij ligji.

Aktet nënligjore, që bien ndesh me këtë ligj, zbatohen në masën që janë në përputhje me të, deri në çastin e ndryshimit të tyre, por jo më vonë se 1 vit nga data e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 75

Shfuqizimet

Ligji nr.8379, datë 29.7.1998 “Për hartimin dhe zbatimin e Buxhetit të Shtetit të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, si dhe çdo akt tjetër ligjor dhe nënligjor, që bie në kundërshtim me këtë ligj, shfuqizohen.

Neni 76

Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

ZËVENDËSKRYETARI
Fatos Beja